

~~Установљено у нови инвентар бр. 2432~~

1 јануар 1942. год.

Београд

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
ГЕНЕРАЛНА ДИРЕКЦИЈА ДРЖАВНОГ РАЧУНОВОДСТВА
— БУЏЕТСКО ОДЕЛЕЊЕ —

УПУСТВА

ЗА ИЗРАДУ

ПРЕДЛОГА БУЏЕТА ДРЖАВНИХ РАСХОДА И ПРИХОДА

СА ПРЕДЛОГОМ ФИНАНСИЈСКОГ ЗАКОНА

ЗА БУЏЕТСКУ 1929/30. ГОДИНУ

(Објављена у Службеним Новинама Бр. 106.—XXXIV.
од 11. маја 1928. г.).

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1928.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Генерална Дирекција Државног Рачуноводства
Буџетско Одељење

Д.Р.Бр. 58.400
4. маја 1928. године
у Београду.

Налазећи се још у фази финансијског формирања, и у времену, кад се у финансијском и привредном интересу земље мора посветити највећа пажња политици државних расхода, — при саставу државног буџета морамо бити свесни ове потребе ако мислимо реално радити на санирању државних финансија. С друге стране, привредна будућност наше народе захтева, да се однос расхода у државном буџету помери у правцу што јачег помагања развитка материјалне културе народне т.ј., да се буџетски расходи тако формирају, да буду у складу са оном максимално потребном акцијом државе у стварању што бољих услова за економски развитак земље. Према томе, треба да буде тежња свију фактора, који сарађују на изради државног буџета да се овај задатак у што пунијој мери изврши.

Ако се буду пројекти буџета у Министарствима радили на овим принципима, онда ће се вероватно поћи један корак напред ка санирању наших финансијских прилика.

Да би се при саставу посебних предлога буџета за 1929/30. годину појединих Министарстава и установа постигла потребна једнообразност, а тиме олак-

Ino. br.
38930

шао, упростио и убрзао посао на изради општег предлога буџета државних расхода и прихода са финансијским законом за 1929/30. годину, то на основу одредаба чл. 9.—25. закона о државном рачуноводству, уредбе о техничком саставу буџета државних расхода и прихода, а у вези чл. 113. Устава и чл. 386. финансијског закона за 1928/29. годину прописујем следећа:

УПУСТВА

ЗА ИЗРАДУ

ПРЕДЛОГА БУЏЕТА ДРЖАВНИХ РАСХОДА И ПРИХОДА СА ПРЕДЛОГОМ ФИНАНСИЈСКОГ ЗАКОНА

ЗА 1929/30. ГОДИНУ.

I. Опште напомене

Чланом 290. финансијског закона за 1924/25. годину извршено је одступање од одредбе чл. 2. закона о државном рачуноводству и утврђено начело да се буџетска година помера тако да почине 1. априла једне, а завршава се 31. марта идуће године. Иста је одредба важила за 1925/26., 1926/27., 1927/28. буџетску годину, па је поновљена и у завршном члану финансијског закона за 1928/29. годину. На основу тог законског прописа и предлог буџета државних расхода и прихода за 1929/30. годину има обухватити потребне кредите и предвиђене приходе за време од 1. априла 1929. до 31. марта 1930. године.

Међутим, како у смислу одредаба чл. 113. и 75. Устава предлог буџета расхода и прихода са предлогом финансијског закона и експозе-ом Министра Финансија мора бити поднесен Народној Скупштини најдаље до 20. новембра, а како, с друге стране, Ми-

нистар Финансија има претходно да проучи, претре-се и среди све посебне предлоге и да сходно чл. 12. закона о државном рачуноводству изведе равнотежу између државних прихода и расхода, поднесе предлог на преглед и одобрење Министарском Савету и најзад изради свој експозе уз тај предлог, то у сми-слу одредбе чл. 9. закона о државном рачуноводству и става првог чл. 7. уредбе о техничком саставу буџета државних расхода и прихода сви посебни пред-лози буџета расхода и прихода за 1929/30. годину како опште државне администрације (управе) тако и државних привредних предузећа и установа морају бити достављени Министарству Финансија — Буџетском Одељењу — Одсеку за Израду Буџета — најдаље до 10. августа ове године.

Никакво прекорачење овог крајњег рока не може бити допуштено. Посебни предлози, који би били упућени доцније, неће моћи бити узети у обзир и оцену, а предлог буџета дотичне установе за 1929/30. годину мораће у том случају бити закључен само на основу оних података, којим располаже Министарство Финансија.

Уредбом о техничком саставу буџета државних расхода и прихода спроведено је потребно диференцирање, и по њој је буџет расхода и прихода општих државних функција и потреба — државне администрације (управе) одвојен од буџета расхода и прихода државних привредних предузећа и установа. Ово је спроведено с тога, што састав државног буџета треба да се прилагоди самој суштини државног газдинства. Специјално, буџет чисте државне администрације (управе) има се одвојити од буџета државних привредних предузећа и установа за то, што су образложења и податци у погледу састављања буџета за општу државну администрацију (управу) са свим друкчији од оних који важе за састав буџета државних предузећа и привреде. С једне стране овим одвајањем се постиже боље управљање расходима и при-

ходима, а с друге што се постиже још и јаснија слика о томе, колико је стварно оптерећење буџетом, колико се стварно оптерећује народ. На тај се начин добија још и боља база, да се може боље проценити уменосност извесних расхода, боље ценити о могућности, да ли их народна привреда може сносити и напослетку, о прешности да се извесни расходи чине.

Ова подела буџета, на државну администрацију (управу) и на државна привредна предузећа и установе, спроведена у буџету за 1928/29. годину, има се задржати и у предлогу буџета за 1929/30. годину.

По чл. 1. уредбе државни буџет се дели на:

- а) буџет општих државних расхода и прихода, и
- б) буџет расхода и прихода државних привредних предузећа и установа.

Суме расхода и прихода и једног и другог буџета предвиђају се и одобравају само у бруто износима.

Општа рекапитулација државног буџета расхода и прихода показује се уз буџет општих државних расхода и прихода и садржи:

збир свих расхода и прихода буџета општих државних расхода и прихода,

вишкове расхода и прихода буџета државних привредних предузећа и установа.

Буџет општих државних расхода и прихода, по чл. 2. те Уредбе, обухвата:

1. *Буџет расхода опште државне администрације (управе), који сачињавају ови појединачни буџети:*

Врховне Државне Управе,

Пензија, инвалидских потпора, расположења, издржавања, народних признања и помоћи,

Државних Дугова,

Министарства Правде,

„ Просвете (без државних штампа-рија и народних позоришта),

Министарство Вера.

Унутрашњих Дела,
Народног Здравља (без купалишта (бања), државних и у државној управи, државних лечилишта и опоравилишта, Апотеке Закладне Болнице у Загребу, и свих осталих установа ове врсте као и свих оних болница и санитетских установа, које се по особеним прописима издржавају из својих сопствених прихода и државне помоћи),

Иностраних Дела,

Финансија (без Управе Државних Монопола, Државних Добра: Беље и Тополовац и Фабрике Шећера на Чукарици),

Војске и Морнарице,

Грађевина,

Саобраћаја (саобраћајне управне установе),

Пољопривреде и Вода (без Државне Класне Лутрије, Централне Свиларске Управе и Државних Ергела),

Трговине и Индустрисе (без Државне Хипотекарне Банке и Ликвидационе Банке),

за Социјалну Политику,

за Аграрну Реформу, и

Буџетских Резервних Кредита.

2. *буџет прихода од:*

непосредних пореза,

посредних пореза,

нето прихода државних привредних предузећа и установа, и

разних прихода, у колико ови, по својој природи, немају привредни карактер.

Буџет расхода и прихода државних привредних предузећа и установа, по чл. 3. Уредбе, сачињавају ови појединачни буџети:

државних штампарија,
народних позоришта,
купалишта (бања) државних и у државној управи,
државних лечилишта и опоравилишта,
Апотеке Закладне Болнице у Загребу, и
свих осталих установа ове врсте као и свих оних болница и санитетских установа, које се по особеним прописима издржавају из својих сопствених прихода и државне помоћи,

Управе Државних Монопола,
државних добара: Беље и Тополовац,
Фабрике Шећера на Чукарици,
Министарства Саобраћаја (саобраћајна привредна предузећа),
Министарства Пошта и Телеграфа,
Државне Класне Лутрије,
Централне Свиларске Управе,
државних ергела,
Министарства Шума и Рудника,
Државне Хипотекарне Банке, и
Државне Ликвидационе Банке.

Буџет прихода државних привредних предузећа и установа сачињавају приходи тих предузећа и установа и они се показују уз сваки посебни буџет расхода ових предузећа и установа.

У овај буџет улазе такође дотације из општих државних средстава намењене за покриће пасивитета појединачних државних предузећа или установа.

Министарски Савет, на предлог Министра Финансија, одредиће за сваки посебни случај, да ли ће

се ануитети за зајмове намењене појединим предузећима и установама уносити у њихове буџете или ће улазити у састав буџета општих државних расхода.

И поред ове поделе државног буџета, ипак су задржати постављени принципи по одредбама чл. 14. и 18. закона о државном рачуноводству: *први, да државни расходи и приходи, ма по ком основу постојали, морају сви бити обухваћени државним буџетом и показани на одређеном месту у бруто износима, и други, да се прво морају предвидети државни расходи, па онда приходи.*

II. Расходи

Чланом 12. закона о државном рачуноводству постављен је основни принцип који мора бити спроведен кроз буџет и који се састоји у томе, да у буџету државном мора бити изведена равнотежа између расхода и прихода. С тога је на првом месту од особите важности да предложени расходи и приходи одговарају колико је више могуће стварном стању ствари. Другим речима, и предлог буџета општих државних расхода и прихода и предлог буџета расхода и прихода државних привредних предузећа и установа мора бити реалан и оснивати се на брижљиво срећеним и контролисаним податцима. Општа финансијска и привредна ситуација наше земље изискује, да се државни расходи сведу на задовољење минимума неопходних државних потреба у току дотичне буџетске године. Само на тај начин може се извести привредни и финансијски план, на остварењу кога Краљевска Влада има да ради. На тај ће се начин државне финансије поставити на сигурну и солидну основу, и успоставити нормалан однос између државног буџета односно фискалних државних намета и привредне моћи наше земље. С тога сматрам нужним, да одмах истакнем *апсолутну и императивну потребу систематске и рационалне штедње*. У оцењивању расхода треба поступити тако, да се предлажу само у ко-

лико не би било могуће да се тај расход у опште не чини, односно у колико нема изгледа да би се иста потреба доцније могла задовољити под повољнијим условима и околностима. Осим тога, висину кредита треба предлагати само у оним сумама, које су безусловно потребне, да рад државних надлежтава и установа не буде доведен у питање.

Равнотежа буџета састоји се у томе, да се сви државни расходи једне буџетске године покрију приходима за ту годину. Од овога се изузимају само они расходи, првенствено инвестиционог карактера, који не улазе у оквир буџета нити по природи и величини својој могу пасти на терет буџетских извора, за чије се извршење морају склапати нарочити зајмови у колико то општа конјуктура новчанога тржишта допушта. При садашњим економским приликама нема основа претпостављати да би државни приходи могли иоле осетно да расту; шта више, неки од њих морају показати или већ показују извесну тенденцију ка опадању. Имајући ово на уму и узимајући као законски основ за састав нашега буџета принцип равнотеже, потребно је у овом конкретном случају знасти, да укупан износ државних расхода опште државе, која је управе за 1929/30. годину не сме прећи ни у ком случају граници садашњег државног буџета; шта више, мора ићи испод те границе. Следствено, у расходима мора бити спроведена разумна штедња, што одговара правилно схваћеним економштедњем земље као и намерама Владе и Народне Скупштине.

Тако, у погледу редовних расхода ваља имати на уму одредбе чл. 11. закона о државном рачуноводству и става другог чл. 7. уредбе, којима се, с једне стране, изрично забрањује ма какво повећање расхода које не би имало ослонца у специјалним законима или у стварној потреби објашњеној податцима из завршних рачуна ранијих буџетских година или пак нарочитим разлозима и податцима, — а с друге

страни се захтева, да сваки Министар уз свој предлог буџета поднесе не само општи експозе већ и писмено објашњење о свакој повећаној суми расхода. Према томе, са законског становишта не могу се сматрати као оправдани нити прихватити ма какви захтеви за повећање кредита, за које не би био указан законски основ или прецизно и иссрпно изнета потреба која налаже да се одговарајући кредит повећа у трајеном износу.

Да би се, пак, постигла што правилнија и згоднија расподела кредита у границама могућности њиховог општег покрића, треба тежити да се предложени кредити смање у свима случајевима где то интереси службе дозвољавају. Предложена смањења кредита, у колико би их било, морају бити такође најтачније обrazložena: при неопрезној или произврлој редукцији кредита буџет расхода престаје бити реалан и њихово извршење може да изазове веома велике тешкоће и неприлике.

Никакав расход не сме бити предложен само на основу тога, што је већ постојао у досадашњим буџетима. Ово нарочито важи за ванредне и нередовне расходе, који имају повремени или привремени карактер.

Сви предложени кредити, редовни или ванредни, који не би испуњавали горе изложене услове, биће избрисани или сведени на потребан износ, а шефови надлежтава и шефови рачуноводства дотичних установа, који су у смислу чл. 9. закона о државном рачуноводству одговорни за тачност фактичног стања, биће узети на одговор.

У смислу одредбе чл. 9. уредбе, у предлозима буџета расхода државних предузећа и других установа, које буду комерцијализоване по постојећим законским овлашћењима и одредбама, а у границама одредба које за поједине од ових установа важе, имају се поред осталог предвидети и нарочити кредити за:

1) образовање обртног капитала, за набавку материјала за потрошњу и производњу,

2) образовање сопственог фонда за осигурање имовине тих предузећа и установа од пожара и других штета,

3) образовање амортизационог фонда, који има служити за обнову и повећање имовине, и

4) образовање осталих фондова, који за поједина предузећа или установе буду специјалним законским прописима предвиђени.

A. Лични расходи

У погледу личних расхода има се поступати с највећом штедњом и обазривошћу и не уносити никаква повећања, пошто је број упосленог особља у државним установама велики, па се у извесним случајевима има смањивати.

Основне принадлежности државних чиновника и службеника имају се унети у предлог буџета на основу одредаба степеновања звања у специјалним законима (закон о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, закон о устројству војске и морнарице, закон о државном саобраћајном особљу). Под основним принадлежностима подразумевају се основна и положајна плата и законска станарина. Кредити се уносе у предлог тако, да се поред звања означи категорија, група и степен разврставања и покаже збир основне и положајне плате; *редовну станарину* треба показати збирно за целу дотичну партију и издвојити у посебне позиције.

На пример:

Парт. 1. поз. 1.

Начелник I/III	36.000 дин.
2 шефа: 1-I/IV-6 и 1-I/V-4 . . .	37.200 ..

и т. д.

Поз. 4.

Редовна станарина	8.400 ..

Према оваквом обележавању први римски број означава категорију, други римски број групу, односно положајну плату, а арапски број означава степен основне плате.

Званичнике и служитеље издвојити у посебне позиције одговарајуће партије. То исто важи и за *дневничаре* по чл. 130. закона о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда.

Кредити за периодске повишице и унапређења морају бити показани у посебним партијама. При калкулисању висине ових кредита треба водити рачуна о одредбама зајона који за дотичне чиновнике и службенике важе.

Сходно чл. 23. закона о државном рачуноводству, *кредити за плате имају бити унети у предлог буџета према стварном стању броја особља и висине принадлежности у времену када се предлог саставља*. Тога ради, у овом конкретном случају, узети стање на дан 1. јуна тек. године. У колико би овај број према утврђеној формацији појединих установа имао бити попуњен постојећим звањима у току буџетске 1929/30. године, то таква звања обележити у загради као „места празна”. Ако се, пак, која установа, чије је уређење прописано специјалним законима, налази још у формирању или се мора проширити и разградити, то се имају предвидети два случаја: прво, да се услед неодложне потребе тражи повећање броја службеника постојећих звања; друго, да се на основу специјалних закона морају увести нова звања, која до сада у буџету дотичне установе нису фигурирала. У првом од ових случајева треба изреком истаћи „нови службеници”, а у другом случају мора бити у предлогу означено „нова звања”.

Повећање броја службеника мора се ограничити само на оне изузетне случајеве, када то императивни интереси службе налажу. Како лични расходи већ сада представљају веома тешко бреме за наше државне финансије, то је неопходно потребно тежи-

ти да се број особља сведе на стриктни минимум за правилно и успешно вршење службе и тиме створе услови и могућности за евентуалну даљу поправку материјалног положаја државних чиновника и службеника. Како је пак данашњи број чиновника код већине државних надлежстава већи него што је стварна потреба, то се редуцирање чиновника мора показати и у предлогу буџета. *Ни у једном Министарству неће се дозволити, да се укупан број чиновника повећа, већ ће Министар Финансија нарочиту пажњу обратити на то, да се њихов број смањи и према статњу из буџета 1928/29. године, најмање за 10%.*

Кредити за додатке на скупоћу имају бити израчунати најсвесније према њиховој садашњој висини, с обзиром на решење Министарског Савета ДРБр. 99.000/26., које је озакоњено чл. 307. под 1) финансијског закона за 1927/28. годину, и броју и врстама службеника унетим у предлог буџета.

Ови кредити морају бити распуштајени у потпопзијама на кредите:

а) Додаци на скупоћу

*Чиновника, лични

породични

Званичника и служитеља, лични

породични

б) Специјални додаци, где такви постоје, као на пр. додаци у јужним крајевима, судијски додаци.

Као породичне додатке на скупоћу узети збир основних законских додатака на децу и породичних додатака на скупоћу у ужем смислу речи, као што је учињено и у одлуци Министарског Савета ДРБр. 42.300 од 17. априла 1924. године (види члан 8. те одлуке).

Сходно досадашњој пракси додаци на скупоћу показиваће се у посебним партијама за целу одговарајућу буџетску главу, и имају бити увршћивани у редовне расходе. Од овога може бити изузетак само у

случајевима када су буџети поједињих установа састављени као посебне целине.

Уз предлог буџета морају бити приложени спискови свију државних чиновника и службеника свих категорија и група, као и контрактуалних и хонорарних службеника и дневничара, израђени према буџетским главама, партијама и позицијама. Ови спискови треба да садрже колону, у којој ће се означити звање; колону, у којој ће се показати разврставање; колону, која ће садржати број чланова породице који имају право на породични додатак на скупоћу, и колону, која ће садржати укупно примање дотичног службеника. Поред тога, показати збир ове, последње колоне, која има одговарати збиру партија личних припадлежности и додатака на скупоћу. Спискови ће још садржати рекапитулативни преглед особља према приложеном обрасцу бр. 7. израђен понаособ за сваку буџетску главу, а шефови рачуноводства при Министарствима на основу овако појединачно израђених прегледа, имају израдити по један општи рекапитулативни преглед особља за цео ресор дотичног Министарства.

Хонорари за чланове и деловође испитних одбора за испите по закону о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда или другим специјалним законима не могу се уносити у предлоге буџета. Њих сноси кандидат, који дотични испит полаже.

Б. Материјални расходи

Материјални расходи имају се уносити само у висини стварно и штедљиво одмерених потреба. Набавке се имају ограничити једино на оно што је најнужније и без чега се у опште не може бити. Кредити за потрошни канцеларијски материјал имају се предвиђати у напотребним сумама. Кредити за набавке инвентарског материјала, нарочито намештаја, неће се никако предлагати, осим случаја изузетне и преке

потребе, нарочито за буџет привредних предузећа и установа. Кредите за службена путовања и премештаје такође треба предвидети и предлагати у најмањој могућој мери.

Висина кредита за редовне материјалне расходе мора бити израчуната најбржиљивије, водећи строго рачуна о садашњим ценама појединих артикула и услуга на тржишту, а тако исто и о досадашњем крећењу цене, тако да се предложе кредити који ће по највећој вероватноћи бити стриктно довољни за покриће одговарајућих потреба. У посебном експозеу уз дотични предлог мора бити показан и начин калкулације, којим се потврђује тачност предложених предрачуна. Министарство Војске и Морнарице, поред оваквог прорачуна поднеће и податке о приносима са њива, ливада, баштовандиница и т.д., које обрађују поједине војне команде за своје потребе, као и податке о стоци (ситној и крупној), која служи истом циљу. У исто време оно ће извршити и поднети прорачун укупног олакшања буџета расхода, који се овим путем постизава.

У смислу одредбе члана 8. уредбе *сви инвестициони кредити за државне грађевине уносе се и одобравају само у буџету Министарства Грађевина изузев ових кредити у Министарству Војске и Морнарице и државним привредним предузећима и установама*. У рекапитулацији расхода Министарства Грађевина посебно ће се показати ови кредити по Министарствима и установама, за чије су потребе предвиђени, а исти расходи показаће се такође у рекапитулацијама буџета расхода дотичних Министарстава и установа, као што је то изведено по садашњем буџету. Према томе, *у предлогима буџета расхода опште државне администрације (управе) никакви инвестициони кредити за државне грађевине неће бити примљени*. Све установе опште државне администрације (управе), о којима је реч у чл. 2. под 1) уредбе, за уношење ових кредити имају се обратити Министарству Грађевина,

које ће по оцени потребе уносити их у свој предлог буџета.

Сходно чл. 21. закона о државном рачуноводству кредити за грађевинске радове и инвестиције како опште државне администрације (управе) тако и државних привредних предузећа и установа у опште уносе се у предлог буџета тек пошто се претходно у детаљима израде планови и усвоји потпун предрачун трошка. У детаљном образложењу мора бити тачно означен да је за сваки посебни предложен кредит овај законски услов испуњен. У колико би пројектовани грађевински радови или ма какви други инвестициони расходи морали да се протегну на више година, има се поступити на следећи начин: у предлог буџета уноси се кредит само у оном износу колико је потребно да се троши у току буџетске 1929/30. године, али у тексту мора бити означена цела сума пројектованог утрошка.

На пр.:

Парт. 1. поз. 3.

Подизање гвозденог моста на Сави код X.....
18,650.000.— динара од тога прва рата 4,500.000.—
динара.

Прва рата значи да грађење треба тек да почне. Ако је већ почето у току 1928/29. године она ће се у предлогу буџета 1929/30. године означити „друга рата”, а ако је грађење почето 1927/28. године онда у буџет за 1929/30. годину улази „трета рата” и т.д., на пример:

Парт. 1. поз. 3.

Подизање гвозденог моста на Сави код X. предвиђена укупна сума 18,650.000.— динара — трећа — последња рата 5,650.000.— динара.

С обзиром на то да се у начелу грађевински и инвестициони радови не могу покривати редовним буџетским изворима, Министарство Финансија ће све предложене кредите за овакве радове подврти брижљивој ревизији руководећи се првим ставом чл. 12.

закона о државном рачуноводству и усвојити их само у колико њиховим уношењем у предлог буџета не буде доведена у питање буџетска равнотежа или у колико буде постојала могућност изналажења специјалног покрића. При томе се првенство мора давати продолжењу започетих радова.

У сваком случају предложени кредити морају одговарати реалним потребама, јер ако би услед недовољног кредита морао бити обустављен рад и тиме била проузрокована штета за државу, онај чијом је кривицом то наступило сноси материјалну одговорност.

За исплату ануитетата по државним дуговима има се у тексту означити и показати: када је дуг постао, колики је био првобитни дуг, колико је до сада исплаћено, колико још остаје, и за које време се има потпуно исплатити.

У буџетима државних болница, школа и других установа, у којима чиновници и службеници имају права на принадлежности у натури, морају се кредити за давање тих принадлежности одвојено у посебним буџетским партијама предвидети и предложити.

Кредити за учешће државе на конгресима, конференцијама, свечаностима и томе слично, како у земљи тако и у иностранству, у изванредним случајевима, предвиђаће се само у предлогу буџета Врховне Државне Управе у колико по природи својој не би морали ући у састав буџета Министарства Иностраних Дела.

У предлог буџета треба уносити и кредите за транспортне трошкове за материјал, који се добија на име репарације. У колико би ови трошкови и даље имали да падају на терет репарационог фонда, кредити ће из предлога буџета бити изостављени од стране Министра Финансија.

За нове установе не могу се предлагати кредити ако њихово оснивање није предвиђено постојећим законима.

Кредити за исплату разлике на курсу имају се уносити у редовне расходе као и сада; они морају бити прецизно расписаны на кредите за разлику на курсу за личне расходе и исте кредите за материјалне расходе и као такви показани у посебним партијама на одговарајућем mestu.

Помоћи, потпоре, стипендије, благодејања, разне субвенције и томе слични расходи, који се не оснивају на прецизним законским или уговорним обавезама државе, морају бити предмет нарочите штедње и сведени на најниже износе. У колико би Министарство Финансија нашло да предложени расходи ове врсте нису довољно оправдани и образложени, оно ће их изоставити из предлога буџета. Министарство Просвете и Министарство Војске и Морнарице приложиће уз предлог свога буџета поименични списак државних стипендиста на страни са означењем предмета њихових студија, рока студирања и величине стипендије. Ово исто важи и за сва остала Министарства, која имају државне стипендисте на страни.

Вишак расхода над приходима поједињих државних привредних предузећа и установа, за чије покриће служе дотације, сходно ставу другом чл. 5. уредбе, показиваће се као расход у буџету општих државних расхода, у разделу оног Министарства под којим се дотична установа налази, а као приход у буџету прихода оне установе у корист које је дотација одобрена.

Како буџет, па следствено и предлог буџета, треба да изражава верну слику целокупног државног живота и потреба за дотичну годину, то је неопходно потребно да на првом mestu у предлогу не буде никаквих празнина и да с друге стране предложени кредити буду фиксирали у износима, који управо одговарају односним потребама. При том треба имати на уму да је прекорачење буџетом одобрених кредити и трошење суме без одобрених кредити законом за-

брањено и да повлачи материјалну и кривичну одговорност наредбодаваца и рачунополагача.

Поред тога, мора се нарочито имати у виду да је чланом 113. Устава одређен крајни рок у коме општи предлог буџета државних расхода и прихода мора бити поднесен Народној Скупштини. Услед овога, а водећи нарочито рачуна о мотивима садржатим у одељку I. „Опште напомене“ ових упутстава, треба на сваки начин избегавати, да се после закључених посебних предлога накнадано достављају Министарству Финансија нови, појединачни захтеви за попуњавање или мењање тих предлога. Свака тако предложена измена повлачи за собом велике техничке тешкоте, изазива поремећај у послу и у знатној мери отежава и кочи посао око израде предлога буџета државних расхода и прихода. Због тога често је материјално немогуће такве накнадне захтеве узимати у обзир. Како је предлог буџета не само дело Министра Финансија, већ целог Министарског Савета, који га усваја пре него што се поднесе Народној Скупштини, то Министар Финансија принципијелно неће узимати у обзир никакав накнадни предлог, пре него што о њему особено не би донео одлуку Министарски Савет, а осим тога наглашује се, да се неће примити одговорност за околност ако такав предлог не буде унет у буџет за то што га је одбио услед неблаговременог подношења.

III. Приходи.

Према одредби чл. 14. закона о државном рачуноводству, како расходи тако и сви приходи, ма по ком основу постојали, морају бити унесени у предлог буџета.

Приликом калкулисања вероватне висине прихода треба у првом реду водити рачуна о чл. 10. закона о државном рачуноводству с том напоменом, да при садашњим приликама има места придржавати се специјално одредбе става другог и трећег тога члана.

На основу тога, као опште правило има да послужи, да за основ за калкулацију вероватне висине поједињих прихода у 1929/30. г. треба узети постигнуте резултате у буџетској 1927/28. години и тако добијене цифре кориговати, у колико је то могуће, на основу законских или других узрока, који су од утицаја на њихово кретање. Систем срачунавања, изузев само оних прихода чија је висина одређена уговором, мора бити тачно показан, документован и објашњен.

Суме прихода уносиће се у предлог буџета само у целим динарима и то у бруто износима (чл. 18. закона о државном рачуноводству и чл. 1. уредбе). Другим речима, приходи се показују у висини примања без икаквих одбитака трошкова око прибирања, режије и т. д. Сви издаци, који стоје у вези са прикупљањем прихода, показују се као кредити у буџету расхода.

У предлог буџета прихода државних привредних предузећа и установа уносе се, по чл. 3. уредбе, приходи тих предузећа и установа. Исто тако, у овај се предлог уносе и дотације из општих државних средстава намењене за покриће пасивитета поједињих државних предузећа и установа.

Вишак прихода над расходима државних привредних предузећа и установа, сходно ставу I. чл. 5. уредбе, показује се у укупној суми у буџету општих државних прихода.

IV. Финансијски закон.

Чланом 44. закона о државном рачуноводству одређено је какве одредбе има да садржи финансијски закон. По својој природи овај закон, као саставни део државног буџета, треба да се ограничи само на то да се њиме ближе регулише извршење буџета у смислу и духу закона о државном рачуноводству.

На пракси, од овога је принципа било одступања, тако да су често финансијским законом решавана питања, која би морала бити предмет специјалних закона.

Упозоравам, приликом састава одредаба предлога финансијског закона, да ћу се стриктно држати чл. 44. закона о државном рачуноводству и да нећу примити никакав предлог ни амандман, чија садржина треба да буде предмет доношења нарочитог закона или измена и допуна постојећих законских прописа.

Према овом, благовремено упозоравам Г. Г. Министре, да за све ове потребе подносе редовним путем законске предлоге Народној Скупштини. На крају напомињем, да незаконити предлог финансијског закона т. ј. противан чл. 44. закона о државном рачуноводству, нећу поднети Народној Скупштини на решење и одобрење.

V. Објашњења предлога буџета.

Сходно чл. 11. закона о државном рачуноводству и ставу II. чл. 7. уредбе, сви Министри дужни су дати један општи експозе с писменим објашњењем о свакој повећаној суми расхода. Тога ради сваки предлог буџета мора бити допуњен:

- а) детаљним исказима и објашњењима расхода поједињих партија и позиција;
- б) општим експозе-ом, којим мора бити пре-гледно обухваћен цео предлог буџета дотичног Министарства; овај мора бити допуњен посебним експозе-ом за сваку ширу групу расхода или прихода, која преставља засебну, логичну целину, као на пр.: фабрике свиле, средња техничка настава, ниже пољо-привредне школе, првостепени судови, државни рудници, поморско бродарство, поште, телеграф, телефон и т. д.;

в) евентуално и другим прилозима, о којима је реч у овим упутствима или које дотични ресор нађе сам за потребно да поднесе да би боље образложио потребу кредита или кретање прихода.

Експозе, даље, мора обухватити сва потребна објашњења предлога буџета. Само кратка објашњења, формулисана као примедбе (на пр. позивање на поједине законске одредбе, наредбе и решења; назначење цена и количине материјала и томе слично) могу бити садржина у колони примедаба обрасца број 2.

Општи експозе мора да обухвати све главе дотичног ресора, предузећа или установе односно струке. Он садржи општи преглед потреба и прихода те струке, како су предвиђене у предлогу буџета за 1929/30. годину. У њему се износе основни моменти политике дотичног ресора, предузећа или установе и у крупним потезима излажу и коментаришу предлози са финансијског, економског, управног и стручног гледишта; у њему се износи концизан историјат и услови већ постигнутих резултата, из кога би се видела еволуција дотичне струке. Услед тога у њему мора бити дато места широком упоређењу предлога за 1929/30. годину са ранијим буџетима, а специјално са буџетом за 1928/29. годину. За поједиња државна привредна предузећа и установе треба јасно показати рентабилитет, изнети систем калкулације којим је показани рентабилитет израчунат, објаснити и нарочито истакни моменте који су од утицаја на повећање или смањење производије, режијских трошкова, општу активност или пасивност предузећа.

Посебни експозе-и за поједиње гране службе мораје стручније и детаљније да изнесу стање дотичне гране; они морају бити допуњени детаљним исказима, из којих би се пређедно и јасно могло видети кретање расхода и прихода и поред тога ценити уменост и прецизност предложених кредита.

Изради ових експозе-а треба посветити нарочиту пажњу, имајући у виду да је материјал, који они садрже, по најчешће од пресудног значаја за коначно фиксирање износа кредита. Наглашује се да су у ранијим предлозима експозе-и често недостављали или пак били веома површни и недовољни, а у извесним случајевима нису могли пружити ни најповршнију слику правог стања ствари. Оваква небрижљивост недозвољена је и од велике је штете по сам посао. *Најзад, израда ових експозе-а, који иду као прилози уз појединачне предлоге буџета, јесте зајонска обавеза, која је у категоричкој форми нормирана чл. 11. закона о државном рачуноводству и ставом II. чл. 7. поменуте уредбе и њих морам поднети Народној Скупштини једновремено уз предлог државног буџета.*

VI. Закључак.

У техничком погледу предлози буџета опште државне администрације (управе) за 1929/30. годину имају се подударati са садашњим буџетом. Исто тако, предлози буџета расхода и прихода државних привредних предузећа и установа, у техничком погледу за личне и материјалне расходе као и приходе имају се такође подударati са садашњим буџетом назначивши и садањи редни број партије и показати као независни прилози (анекси) уз предлоге буџета оних Министарстава, под којима се та предузећа или установе налазе. Према томе, имају се прво потпуно изложити сви расходи па онда сви приходи, а на крају извести рекапитулација.

Осим тога, треба строго водити рачуна о извршеним или предстојећим променама у организацији државне управе, тако да и буџетом буде представљено стварно стање управне државне организације.

У смислу чл. 19. закона о државном рачуноводству, у предлогу поред кредита и предвиђених при-

хода за 1929/30. год., имају се у посебним колонама показати ради упоређења:

а) суме одобрених расхода и прихода за 1928/29. годину;

б) суме извршених (ангажованих) расхода и остварених прихода за 1927/28. годину.

Предлози расхода и прихода морају бити изражени према обрасцу бр. 2., који се доставља свима заинтересованим надлежностима.

Министар Финансија,
Д-р Б. Марковић, с. р.

ЈСР
3830

РЕКАПИТУЛАТИВНИ ПРЕГЛЕД ОСОВЉА

Образац Бр. 7

Према предлогу буџета за 1929/30. г.

Надлежтво

Степени	I категорија									II категорија									III категорија									Примедба	
	Г р у п а									Свега									Свега										
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	Свега	I	II	III	IV	V	Свега	I	II	III	IV	Свега	I	II	III	IV	Свега	I	II	III
10																													
9																													
8																													
7																													
6																													
5																													
4																													
3																													
2																													
1																													
Укупно																													

Напомена: У посебним квадратима означити цифром број службеника по групама и степенима основне плате. У колони „Свега“ извести збир по степенима, а у колони „Укупно“ извести збир по групама.

Образац Бр. 2.

Број партије позиције	РАСХОДИ	Предлог за 1929/30 годину								Одобрано за 1928/29. г.		Разлика предлаже се за 1929/30. г.		Стварно утрошено (ангажовано) (примљено) у 1927/28. г.		Примедба	
		Износ позиције		Износ партије		динара		п.		динара		п.		динара			

Напомене:

1. У последњој колони унети цифре по партијама за расходе, а за приходе и по позицијама. Ако су расходи, реч „примљено“ превући; ако су приходи, речи „утрошено (ангажовано)“ превући. (Види чл. 19. закона о државном рачуноводству и упушта за састав државног предучна за 1929/30. год.);
2. у претпоследњој колони унети цифре по партијама са ознакама + или -.